

Francia lapvélemény

PARIZS, júl. 9.

Valamennyi párizsi lap hosszasan foglalkozik Rudolf Hess közigazgatási beszédével, megállapítva, hogy a beszéd nagy érdeklődést, de nagy meglepetést is keltett Párizsban.

Az *Excelsior* különösképpen találja ezt az éles fordulatot a német külpolitikában s furcsának tartja, hogy Németország a francia volt frontarcok barátságát akarja megnyerni.

A *Matin* szerint különös lenne, ha Németország a tegnapi zavaros és véres tragédiából egyszerre valóban ilyen józanságra ébredne. Franciaországnak azonban résen kell lennie.

A *Temps* mai vezércikkében Hess közigazgatási beszédével foglalkozik. A lap a beszédnek nagy jelentőséget tulajdonít és úgy véli, hogy ez volt az első erőfeszítés a dolgok rendbehozatala tekintetében, amely Németországban a nagy megrázkódtatás után történt. Franciaország nagyon is meg tudja érteni Németország megnyilatkozását s ennek a legnagyobb figyelmet szenteli is. Franciaország mindig azon volt, hogy meg-egyezzék Németországgal, de csak úgy, ha az igazsággal együtt jár a mindenkire egyenlő biztonság. A lap a továbbiakban hangoztatja, hogy Barthou Genfben teljes nyomatékkal kijelentette, hogy nem akarja bekeríteni Németországot és hangsúlyozza, hogy Németország önszántából hagyta ott a Népszövetséget.

Hess beszédét első oldalon közlik az angol lapok

LONDON, júl. 9.

Az angol lapok kimerítő részletességgel közlik Rudolf Hess vasárnapi rádióbeszédét és a legtöbb angol lap első oldalon közli a beszédet. Az angol sajtó még nem foglalt állást Hitler Adolf helyettesének beszédével kapcsolatban.

A lapok a beszédnek azt a részét tartják a legfontosabbnak, amelyben Hess a világ-keletre volt frontarcokat, bármely nem-tethez tartoznak is, felszólította az együttműködésre. Az angol sajtó kiemeli a beszédnek azt a részét is, amelyben Hess Franciaországgal szemben békés szándékokat ütött meg és hangoztatta, hogy Németország és Franciaország között a békére most a két nemzet szempontjából sokkal inkább szükség van, mint ezelőtt bármikor.

Jó hatás Belgiumban

BRÜSSZEL, júl. 9.

Hitler helyettesének beszédét, amelyben a világot békeszeretetre hívta fel, Belgium közvéleménye nagy figyelemre méltatta. Az egész sajtó hosszú kivonatokat közöl a beszédéből, megjegyzéseket azonban, mint hétfőn általában, még nem fűz hozzá.

A lapok címeiből, amelyekben a beszéd tartalmát röviden és többnyire tárgyilagosan összefoglalják és a szövegtől alcímekből, amelyekkel a beszéd szakaszait vezetik be, kitűnik, hogy a beszéd erős hatást tett. Több lap hangsúlyozza Hess birodalmi miniszter kijelentéseinek politikai jelentőségét.

Az udvar felől éles kakasszó harsan fel és a szomszéd fuvarosok portáján már mozognak a lovak körül. Az egyik állat felnyerít és a diák háta libabőrre csúszol össze... Itt az idő!...

A ház sarkánál lábához dörzsölődik a kutya.

— Burkus... csettint neki és láttára megint összeszorul a szíve. — Hát te is velem jönnél?

Az értelmetlen állat felugrál rá s nagy örömet mutat, hogy ebben a szokatlan órában kiszagdíját üdvözölheti. A diáknak kimondhatatlanul jólesik most ez a hízelkedés.

— Ugy-e te is... — beszél hozzá gyengéden. — Te sem bírod már tovább. Velem akarsz jönni, úgy-e? No, jól van... Hát ha úgy akarod...

Egészen megkönnyebbül a szíve. Lám csak, mégsincs egyedül. Az oklatan állat érti őt és hozzácsatlakozott. Milyen nagy öröm és éles nagy elégtétel!

A kiskapuig együtt mentek. Ott kétfelé vezet az utca. Jobbra-e, vagy balra? Mert hiszen még ezt sem döntötte el.

Az eb nekiiramodott a baloldali iránynak. Alighanem azért, mert arra közelebb esett a városba vivő útvonal és arra gyakrabban jártak.

— Ahogy akarod... — hagyta rá és fűggen megindult a kutya után.

A Szent Iván-utca sarka volt az első forduló. Az állat ott leült a sarkon és bevárta. Okos, barna szemű a diákra fűggesztette és mély csodálkozást mutatott.

— Bizony, bizony, — felelt neki nyomban. — Ez már így történt, kisöreg. De te is belátod, úgy-e, hogy nincs más választás...

azzal, hogy rámutat arra a bizalmas kapcsolatra, amely Hessét Hitlerhez köti. Különösen mély benyomást tett az a nyíltság, amellyel a beszéd a német-francia viszonyt kezelte.

Interpelláció a német eseményekről az angol alsóházban

LONDON, júl. 9.

Sir John Simon külügyminiszter az alsóházban a németországi események ügyében hozza intézett kérdésre a következőket válaszolta:

Rendelet a német evangélikus egyház békéjének megóvására

BERLIN, júl. 9.

A birodalmi belügyminiszter a következő rendeletet intézte az országos kormányokhoz:

— Az evangélikus egyházi viszály ügyében a birodalmi kormány és a nép által egyaránt kívánt béke sajnálatos módon még mindig várat magára. Bár többször rámutattam a megbékélés szükségességére, a harcot még mindig elkeseredetten folytatják és ezzel veszélyeztetik és gátolják a birodalom építő munkáját. A birodalmi kormány mint azelőtt, most is azon az állásponton van, hogy nem az állami hatóságok feladata és nem is lehet az, hogy belső egyházi ügyekbe avatkozzék, de semmi körülmények közt sem engedheti meg, hogy az egyházi harc folytatásával az igazi népközösség létrehozására irányuló célját alássa. A közbiztonság, rend és nyugalom biztosítása érdekében ezért további intézkedéséig betiltok minden az evangélikus egyházi viszályt foglalkozó fejtegetést, akár a sajtóban, akár röpiratban, akár nyilvános gyűlésen, azonkívül pedig elrendelem, hogy az illetékes hivatalos tényezőket a megfelelő utasításokkal ellássák. A birodalmi püspök hivatalos határozatait ezek az intézkedések nem érintik.

Dollfuss bírálata a németországi eseményekről

MÁRIAZELL, júl. 9.

Máriazell polgármestere vasárnap nyújtotta át Dollfuss szövetségi kancellárnak a város díszpolgári oklevelét. A polgármester beszédében sajnálkozásának adott kifejezést, hogy az okiratot nem az egész lakosság, hanem csak a lakosság államalkotó részének nevében nyújthatja át.

A kancellár válaszában többek között a következőket mondta:

— Jól tudtuk, hogy Máriazellben is vannak olyanok, akik helyesnek látták annak bebizonyítását, hogy e városban is élnek rendbontó elemek.

— Nem hiszem, hogy esztelenység, vad uszítás oly hosszú időre megszállhatná az embereket, hogy azok nem találják meg többé a visszavezető utat, de eljött a teljes tisztulás ideje. Ami Németországban történt, amit Ausztriában meg kellett értenünk, amit a legutóbbi héten hallottunk és

Ezt mondván, bekanyarodott a szűk útra, amelynek két partján mély kanális futott a külváros felé. A portákról kiszivárgó vizek nehéz párat lehelték fel az árkok fenekéről és összekeveredtek a hajnali levegővel. Tíz lépés után a kutya lemaradt.

— Psz, psz, psz! — hívta. — Gyere hát, ostoba, ne félj!

De a kutya nem jött. Megnyalta a szájaszélét, hátsó lábaira kuporodott. Megint felkelt, egyhelyben forgott s újra leguggolt. A diákot mélyen elszomorította ez a viselkedés. Lám, a hű kutya, az utalatos dög! Nyelje a nyálát és visszamászik a korbács árnyékába!

— Jössz, vagy nem jössz? — kiáltott rá dühösen. De az állat még meg is csóválta zsemlyeszínű, foltos fejét és vesztet maradt. A diák éktelen haragra gerjedt. Átugrta az árkot és a felvágott kocsit szeléről éles göröngyöket szedett össze.

— Akkor mars haza, utalatos! Kuss vissza, hogy ne is lássalak!

Néhány göröngy eltalálta és az eb felnyikkantott. Fel is tápázkodott és farkát hasa alá húzva, feloldalt alázkodva, megkezdte a visszavonulást. Egy szöglet mögül még egyszer visszadugta nagy, lefegőfülű pófáját, mintha még mindig nem hinne szemének. Hová megy kiszagdíja azzal a batyúval és miért olyan mérges? Újabb göröngyök süvítették el az orra előtt, amire megelégtelt a kíváncsiságot és egykedvűen, szemtelenül hazakocogott.

— Huligán! — kiáltotta utána a diák, mert más szó hirtelen nem jutott eszébe. És most már vidám, felszabadult bátorsággal megindult a vak és süket, bizonytalan hajnali derengésben, előre.

— Amennyire a tények eddig ismeretesek, azokról a sajtó beszámolt. Ezekhez hozzátennivalóm nincs.

Egy másik képviselő azt óhajtotta tudni, hogy a brit kormány, tekintettel a németországi „változott viszonyokra”, tartja-e a locarnói szerződésben vállalt kötelezettségei mellett. Simon külügyminiszter így válaszolt:

— November 7-én kifejtettem az angol kormány magatartását, tekintettel Anglia kötelezettségeire. Ezekhez a fejtegetésekhez nincs mit hozzátennem.

olvastunk, mindaz bizonyára senkiben sem kellett megnyugvást. Mély borzadály fog el, ha látjuk, milyen eredményekre vezetett rövid idő alatt az a mozgalom, mely azt képzelt és azt ígerte, hogy szebb jövőt hoz a német népnek.

A pannonhalmi minisztertanács döntött a telepítés, a hitbizományi reform, az egykeelletes küzdelem és a családvédelem előkészítő munkálatairól

A kormány tagjai hétfőn délután visszatértek a fővárosba

Pannonhalmáról jelentik: A kormány tagjai Gömbös Gyula miniszterelnök vezetésével vasárnap délelőtt 9 órakor testületileg résztvettek a pannonhalmi főmonostor székesegyházában pontifikált ünnepélyes szentmisén. Szentmise után fél 11 órakor minisztertanács kezdődött, amelyen folytatták a telepítés és hitbizományi reform, valamint általában a kormány által követtendők tartott földbirtokpolitika ügyében a tegnap folyamán megkezdett tanácskozásokat. Kállay Miklós földművelésügyi miniszter és Lázár Andor igazságügyminiszter javaslatára a minisztertanács megállapította azokat az irányelveket, amelyek alapján a telepítés, valamint a hitbizományi reform ügyét a kormány elő fogja készíteni.

Délután fél 2 órakor a miniszterek, valamint a rend összes tagjai közös ebédet vettek részt, amelynek befejezése után a kormány tagjai ismét tanácskozásra vonultak vissza. A tanácskozás során megbeszélték a belső és külső politikai helyzetet s az e helyzet által felvetett összes problémákat. Majd Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter a választójogi reform előmunkálatairól és a reform ügyével kapcsolatos egyéb kérdésekről tájékoztatta a miniszterium tagjait.

A megbeszélések este 9 órakor értek véget.

Hétfőn délelőtt kilenc órakor a főpátságot tanácsstermben Gömbös Gyula miniszterelnök elnöklésével a kormány tagjai folytatták tanácskozásait.

A minisztertanács Lázár Andor igazságügyminiszter előadásában befejezte a hitbizományi reform ügyének tárgyalását. Ezután Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter ismertette az ország közegészségügyi helyzetét és ennek kapcsán különösen az ország egyes vidékein jelentkező úgynevezett egyke-rendszer állására, okaira és azokra az eszközökre mutatott rá, amelyekkel e népbetegség ellen fel lehet venni a küzdelmet. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyke-kérdéssel kapcsolatosan a lelkész-, a tanár-, a tanító- és a szülésznevelés reformjának szükségességére hívta fel a figyelmet, míg Lázár Andor igazságügyminiszter a családvédelem gondolatának a jogrendszerben és a közigazgatásban leendő fokozott érvényesítését hangsúlyozta. — Végül Fabinyi Tihomér kereskedelemügyi miniszter és Imrédy Béla pénzügyminiszter az egyke-kérdés gazdasági, pénzügyi és adóügyi vonatkozásait világította meg. Ezután a miniszterek előterjesztése alapján a minisztertanács megállapította azon — népnevelési, közegészségügyi, gazdasági, jogi és adópolitikai — intézkedések irányelveit, amelyeket a kormány az egyke leküzdése céljából alkalmasnak és fogadatosítandóknak tart; egyben megbízta Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár a különböző tárcák keretében fogadatosítandó ez intézkedések összegyűjtésével, előkészítésével és az egyes miniszteriumokkal szükséges tárgyalások lefolytatásával.

A minisztertanács délután egy órakor ért

A német kormány tiltakozása egy prágai németellenes rádióbeszéd miatt

PRÁGA, júl. 9.

A cseh fővárosban vasárnap megtartott munkász-olimpiásznak diplomáciai utójátéka lesz. Humelsmann, a cseh munkás törnászegyesületek szövetségének elnöke vasárnap délután a prágai Stadionban beszédet mondott, amelyet a rádió közvetített s ebben a beszédben igen éles hangon bírálta a németországi eseményeket. A beszéd, illetve annak a rádióban való közvetítése a birodalmi kormányt arra készítette, hogy tiltakozást jelentsen be a prágai kormány-nál.

Hétfőn délelben a prágai német követ megjelent a külügyminisztériumban és kormányára nevében bejelentette tiltakozását a németellenes rádióbeszéd miatt. Érdekes, hogy a prágai rádió a beszéd közvetítését félbeszakította, amikor Humelsmann a szabályoktól eltérően Németország belügyeiről kezdett beszélni.

A nemzeti egység vidéki szervezkedése

A kormány tagjai hétfőn délután visszatértek a fővárosba

Lélekemelő ünnepség helye volt vasárnap a történelmi nevezetességű Isaszeg község. A II. Rákóczi Ferenc Kurucegyesület budapesti főcsoportja tett testvéri látogatást az isaszegi kurucegyesületnél. A fővárosi vendégeket az államason magyarruhás leventefiúk és leventelányok fogadták s a leventezeneket a Rákóczi-indulót játszották. Az isaszegi kurucegyesület nevében Török elnök üdvözölte a budapesti főcsoport megjelent tagjait, azután a nemzeti egység isaszegi titkára intézett üdvözlőszavakat a vendégekhez. A meleg fogadtatásra Csudassy Béla dr. min. osztálytanácsos, a budapesti főcsoport ügyvezető-elnöke válaszolt. Az egyesület tagjai azután ellátogattak a község emlékműveire, ahol Büben Miklós dr. ügyvéd mondott beszédet. Donáth György dr. főtitkár pedig az isaszegi csatának emlékoszlopánál emlékezett meg a magyar multiról és mutatott rá a magyar jövő útjára. Végül az isaszegi Nemzeti Egység Pártja helyiségében díszközgyűlést tartott az egyesület, amelyen az Isaszeg Kör bejelentette a budapesti főcsoporthoz való csatlakozását.

A nemzeti egység zászlósbontó gyűlést tartott Perbál községben. Hadházy titkár megnyitóbeszéde után vitéz Szűcs János dr. központi vármegyei titkár mondott a nemzeti egység szervezetről és a kormány eddig végzett munkájáról beszédet.

Herczegszántó község közgyűlése vasárnap egyhangú lelkesedéssel díszpolgárának választotta meg vitéz Gömbös Gyula miniszterelnököt.

Csaholc községben a nemzeti egység szervezete propagandagyűlést tartott. A gyűlést G. Szabó Mihály református lelkész nyitotta meg, majd a lelkes hallgatóság előtt Simon Lajos, Nagy József, Máthé László, vitéz Kádár Kálmán, Thegze Károly és Radnóti László mondottak beszédet a revízióról és a kormány munkájának eredményéről.

Vasárnap Pestszentlőrincen magyar estet rendezett a nemzeti egység szervezete. Erdős Miklós elnök nagyhatalmú beszédében jelentette ki, hogy egész Pestszentlőrinc töretlen hittel áll a nemzeti egység vezérének, vitéz Gömbös Gyula miniszterelnöknek az oldalán. Egyben az elnök bejelentette, hogy megalkult a női szervezet, amelynek elnöküül a miniszterelnök Fedák Sári művésznőt nevezte ki.

Dunavecseán vasárnap a nemzeti egység szervezete propagandagyűlést tartott, amelyen a többszáz főnyi közönség előtt Lukácsy Imre ref. lelkész, Pap Sándor közp. vármegyei titkár és vitéz Barcsa Ferenc dr. kir. közjegyző-helyettes mondottak beszédet.

Temesváry Imre képviselői beszámolója

SZEGLHALOM, júl. 9.

Temesváry Imre, a szeghalmi választókerület képviselője, ma tartotta beszámolóját és egyszerismind a nemzeti egység zászlósbontó ünnepélyét. Több, mint három-ezer főnyi tömeg hallgatta végig a gyűlést, amelyen Kincses László lelkész megnyitotta után Temesváry Imre országgyűlési képviselő tartotta meg beszámolóját. Az ünnepélyen vitéz Tóth Zsigmond, Szász István dr., vitéz Gálffy István és vitéz Páldy István szóltak meg fel. Az egybegyűlt tömeg lelkesen ünnepelte a miniszterelnököt, valamint a főispánt és a kerület országgyűlési képviselőjét.